LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta – HE 11/2026 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta 13.3.2026

Tausta ja tavoite

- Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on asetettu liikenneturvallisuuden parantamisen tavoitteeksi, ettei Suomessa tapahdu liikennekuolemia vuonna 2050.
- Hallituksen esityksen tavoitteena on edistää erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta.
- Tavoitteena on, että muutokset tulisivat voimaan pääosin 29.5.2026.
- Riskientunnistamiskoulutusta koskevien muutosten voimaantulotavoite on 1.10.2026.

Kuva: Shutterstock

Ikäpoikkeusluvan myöntämisehtojen tarkentaminen – 97 §

- Luvan ehtona oleva **säännöllinen kulkemistarve** määriteltäisiin nykyistä täsmällisemmin ja vaatimusta **kuljettavan matkan pituudesta ja ajallisesta kestosta** korotettaisiin nykyisestä.

	Nykytila	HE
Säännöllinen kulkemistarve	Väh. viikoittainen (harrastusperuste)	Väh. neljä kertaa viikossa
Matkan pituus	Väh. 5 km yhdensuuntainen matka kävellen, kun joukkoliikennettä ei lainkaan käytettävissä	Väh. 7 km yhdensuuntainen matka kävellen, kun joukkoliikennettä ei lainkaan käytettävissä
Matkan kesto	Väh. 1 h yhdensuuntainen matka joukkoliikenteellä	Väh. 1,5 h yhdensuuntainen matka joukkoliikenteellä

- **Kulkemistarpeen osoittavat hyväksyttävät asiakirjat** määriteltäisiin nykyistä tarkemmin.
  - koulutuksen järjestäjän läsnäolotodistus toisen asteen opinnoista
  - koulutuksen järjestäjän todistus ammatilliseen koulutukseen sisältyvästä työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta
  - työsopimus vähintään kahden kuukauden määräaikaisesta tai toistaiseksi voimassa olevasta työsuhteesta
  - lajiliiton todistus tavoitteellisesta harjoittelusta
  - koulutuksen järjestäjän todistus taiteen perusopintoihin osallistumisesta
  - lääkärintodistus alaikäisen huollettavan terveydentilasta, jos terveydelliset syyt hankaloittavat tai estävät hänen kulkemistaan
- Luvan myöntämiselle asetettaisiin edellytykseksi, **ettei nuori ole eikä ole ollut ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa**.

Ikäpoikkeusluvan myöntämisehtojen tarkentaminen – 97 §

- Ikäpoikkeuslupapäätös olisi pidettävä **jatkossakin ajettaessa mukana**. Velvoite **siirrettäisiin** 97 §:stä **32 §:ään**, jossa säädetään myös muita lupia koskevasta velvoitteesta. Velvoitteen laiminlyönnistä voitaisiin määrätä 40 euron liikennevirhemaksu.
- Ikäpoikkeuslupahakemusten määrä on vakiintunut noin 22 000:een vuodessa. Viime vuosina ikäpoikkeuslupia on myönnetty reilu 20 000:ta vuodessa.
- Esityksen valmistelussa on arvioitu, että muutosten takia hakemus- ja lupamäärät voisivat pienentyä **jopa noin kolmanneksella**.

Yöaikaisen ajamisen kielto ja velvollisuus auton merkitsemiseen – 5 a § ja 51 a §

- Esityksessä ehdotetaan **alaikäisen B-luokan ajo-oikeuden rajoittamista kieltämällä yöaikainen ajaminen**. Ajo-oikeus ei olisi voimassa yöaikaan kello 00–05 välisenä aikana.
- Rajoitus olisi voimassa siihen asti, kun kuljettaja täyttää 18 vuotta.
- Seuraamuksena rajoituksen vastaisesti ajamisesta, eli kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta, kuljettaja tuomittaisiin pääsääntöisesti **sakkoon ja määrättäisiin ajokieltoon**. Kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslaissa.
- Esityksen mukaan **rajoituksen valvomiseksi alaikäisen kuljettajan olisi käytettävä autoon kiinnitettävää alaikäisen kuljettajan tunnusta**.
- Tunnuksella pyrittäisiin myös vaikuttamaan myönteisesti nuoren kuljettajan arvoihin ja asenteisiin liikenteessä.
- Seuraamuksena velvollisuuden rikkomisesta voitaisiin määrätä **100 euron liikennevirhemaksu**.

Muutokset koulutusvaatimuksiin: riskientunnistamiskoulutus – 35 §:n 2 momentti

- Esityksessä lisättäisiin B-luokan ajokortin suorittajalta vaadittavan turvallisuuspainotteisen **riskientunnistamiskoulutuksen vaatimuksia ja sen kestoa**. Koulutuksen kesto olisi jatkossa kaksitoista tuntia.
- Lisäykset koulutusvaatimuksiin koskisivat erityisesti kuljettajan oman käyttäytymisen ja sen vaikutusten peilaamista liikenneturvallisuuteen.
- Simulaattoriopetuksen määrä rajoitettaisiin enintään puoleen riskientunnistamiskoulutuksen ajo-opetuksen määrästä.

Riskientunnistamiskoulutus	Nykytila	HE
Kokonaiskesto	8 tuntia	12 tuntia
Koulutukseen sisältyvä ajo-opetus	Vähintään puolet kokonaismäärästä = 4 tuntia	Vähintään 5 tuntia (VNA-muutos)
Simulaattoriopetuksen osuus ajo-opetuksesta	Tulkinnan mukaan enintään 3,5 tuntia	Enintään puolet = 2,5 tuntia
Koulutukseen sisältyvä teoriaopetus	4 tuntia	7 tuntia

Muutokset koulutusvaatimuksiin: ajokieltokoulutus – 37 §

- Jos uusi kuljettaja määrätään ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana tehdyistä liikennerikoksista tai toistuvista liikennerikkomuksista ajokieltoon, on kuljettajan suoritettava neljän tunnin ajokieltokoulutus saadakseen ajokorttinsa takaisin ajokiellon päättymisen jälkeen.
- Ajokorttilain seurantatutkimuksen mukaan koulutus on vaikuttava: 92 % ajokieltoon määrätyistä uusista kuljettajista ei syyllistynyt uudestaan ajokieltorikokseen.
- Esityksessä ehdotetaan, että **ajokieltokoulutusta koskeva vaatimus ulotettaisiin** koskemaan moottoripyörän (A) ja henkilöauton (B) ajokorttiluokissa ajokieltoon määrättyjen lisäksi
  - **Mopon (AM/120), kevyen nelipyörän (AM/121) ja traktorin (T) ajokorttiluokissa ajokieltoon määrättyjä kuljettajia**, ja
  - kaikissa edellä mainituissa ajokorttiluokissa **väliaikaiseen ajokieltoon määrättyjä kuljettajia**.

Hallinnollinen seuraamus teoriakokeessa vilppiin syyllistyneelle – 53 § ja 54 a §

- Liikenne- ja viestintävirastolta saadun tiedon mukaan vilppitapaukset kuljettajantutkinnon teoriakokeessa ovat lisääntyneet.
- Vilpillinen koesuoritus ei mittaa kuljettajakokelaan todellista osaamista ja siten todennäköisesti heikentää liikenneturvallisuutta.
- Esityksessä ehdotetaan, että lakiin lisättäisiin säännökset **uudesta hallinnollisesta seuraamuksesta kuljettajantutkinnon teoriakokeessa vilppiin syyllistyneelle**.
- Vilpillä tarkoitettaisiin epärehellistä tekoa tai laiminlyöntiä, jonka tarkoituksena on antaa väärä kuva omasta tai toisen osaamisesta, tai tällaisen teon yritystä tai valmistelua.
- Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa vilppiin syyllistyneen kokeen suorittajan **kuuden kuukauden** mittaiseen kieltoon osallistua teoriakokeeseen.
- Ehdotettu määräaikaisen kiellon pituus vastaa pohjoismaista tasoa.

Ehdotusten liikenneturvallisuusvaikutukset

- Ehdotettujen muutosten muodostaman kokonaisuuden arvioidaan ehkäisevän liikenteen vaaratilanteita ja 17-vuotiaiden tieliikenneonnettomuuksia sekä parantavan uusien kuljettajien valmiutta riskitilanteiden tunnistamiseen ja välttämiseen.
- Nuorten hengen ja terveyden suojelemista edesauttavat toimet ja nuorten liikenneturvallisuuden edistäminen vaikuttaisivat myönteisesti myös muiden tienkäyttäjien liikenneturvallisuuteen.
- Arviot liikenneturvallisuusvaikutuksista perustuvat suuntaa antaviin asiantuntija-arvioihin ja niihin liittyy erilaisia epävarmuuksia.
- Liikenneturvallisuusvaikutusten kannalta keskeistä on, tapahtuuko 17-vuotiailla kuljettajilla kulkutapasiirtymää muihin moottoriajoneuvoihin.

Muut ehdotukset

- **26 §** - Esityksellä luovuttaisiin nykyisestä menettelystä, jossa aiempi Suomessa annettu ajokortti tulee palauttaa viranomaiselle, kun uusi ajokortti on luovutettu. **Jatkossa ajokortti tuhottaisiin saatujen ohjeiden mukaisesti.**
- **32 §** - Esityksellä **mahdollistettaisiin eräiden Liikenne- ja viestintäviraston lupien**, kuten liikenneopettajaluvan, **esittäminen sähköisesti liikenteen valvonnassa**. Muutos selkeyttäisi nykytilaa, jossa osa luvista toimitetaan luvansaajalle sähköisesti.
- **54 §** - Esityksessä lakia tarkennettaisiin siten, **ettei väliaikainen ajokielto olisi este kuljettajantutkinnon suorittamiselle, jos tutkintoon tulevalla on poliisin määräys uuden ajokokeen suorittamiseksi**. Muutoksella mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin kuljettajan ajokyvyn varmistaminen sekä sujuvoitettaisiin ja yhtenäistettäisiin poliisin käytäntöjä.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!

erityisasiantuntija Monika Mutanen, p. 029 5342 204